

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 242 «Туризм»
за освітньою програмою «Туризм»
за темою: Шляхи удосконалення діяльності туристичного підприємства в
сфері послуг гастрономічного туризму (на прикладі туроператора «Селезньов
Тур»)

Виконавець:
студентка ЦЗФН
Ревіна Руслана Русланівна
Науковий керівник:
викладач
Єгупова Ірина Миколаївна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Гастрономічний потенціал туристичного регіону може стати брендом дестинації, його візитівкою. Важливим є правильний вибір напрямів розвитку гастрономічного туризму, які сформують туристичний потік та привабливість гастрономічних локацій. Особливістю розвитку рекреаційної діяльності та гастрономічного туризму в Україні на сучасному етапі є набуття ним нових трендів гастрономічних подорожей та форм територіальної кооперації ринку суб'єктів гастрономічного туризму.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою кваліфікаційної роботи є розробка підходів щодо удосконалення діяльності туристичних підприємств в сфері послуг гастрономічного туризму. Досягнення поставленої мети забезпечується виконанням наступних взаємопов'язаних завдань:

1. Проаналізувати наукові аспекти розвитку ринку послуг гастрономічного туризму.
2. Провести дослідження світового та регіонального досвіду розвитку послуг гастрономічного туризму в Україні.
3. Проаналізувати організаційно-правовий статус діяльності туроператора «Селезньов Тур».
4. Провести аналіз фінансово-господарської діяльності туристичного підприємства «Селезньов Тур».
5. Провести дослідження ринку споживачів підприємства та SWOT - аналіз умов розвитку послуг гастрономічного туризму.
6. Запропонувати форми кооперації туроператора на регіональному ринку гастрономічного туризму.
7. Сформулювати заходи щодо впровадження цифрових технологій в сфері просування послуг гастрономічного туризму.

Об'єктом дослідження є процеси організації та надання послуг гастрономічного туризму в туристичних підприємствах.

Предмет дослідження - сукупність науково-теоретичних, методологічних і

практичних аспектів розвитку послуг гастрономічного туризму.

Методи дослідження. Дослідження виконані на основі фактичних матеріалів і літературних джерел, які стосуються розвитку ринку гастрономічного туризму, а також власних спостережень. Основними методами дослідження є: логічні та емпіричні методи; математичного моделювання, порівняння, аналіз, синтез; регіонального аналізу; економіко-статистичний метод тощо.

Інформаційна база дослідження. Теоретичну базу досліджень становлять роботи вітчизняних і зарубіжних фахівців з проблем розвитку еногастрономічного туризму, конкурентоспроможності послуг, менеджменту, маркетингу, економічного аналізу. Науково-прикладні аспекти розвитку гастрономічного туризму знайшло відбиток у працях: Галасюк С.С. Герасименко В.Г., Давиденко І.В., Ковешнікова В.С., Михайлюк О.Л., Омельницької В. та ін. Інформаційною базою дослідження також були статистичні дані, монографічні дослідження, наукові статті опубліковані в періодичних виданнях та в збірниках науково-практичних конференцій, а також фінансові звіти туристичного підприємства «Селезньов Тур».

Структура роботи складається зі вступу, трьох розділів, в кожному з яких висвітлюється тема та завдання даної роботи, висновків, списку використаних джерел. Кваліфікаційна робота містить 64 сторінок, 16 таблиць, 7 рисунків, список використаних джерел з 42 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**НАУКОВО - ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ**» розглянуто сутність гастрономічного туризму та визначено, що туристичні підприємства повинні спиратися на нові механізми господарювання, ефективні організаційно-управлінські структури, економічну свободу виробників туристичних послуг, що в умовах вільної конкуренції забезпечить насичення ринку високоякісними послугами гастрономічного туризму, підвищення конкурентоспроможності послуг суб'єктів туристичного бізнесу регіонів. За результатами дослідження наукової літератури, світового та

регіонального досвіду можна зробити висновок, що особливістю розвитку туристичного бізнесу на сучасному етапі є набуття ним нових трендів гастрономічних подорожей та форм організації програм перебування туризму відповідно до зростаючих потреб туристів, ефективного використання природного, соціально-економічного та історико-культурного потенціалу території, а також досягнення необхідного рівня сталого розвитку туризму. Але існують вагомі перешкоди для розвитку даного напрямку туризму, а саме: відсутність сприятливого нормативно-правового та інформаційного забезпечення розвитку гастрономічного туризму, державної підтримки підприємництва у сфері рекреації та туризму, слабка комунікаційна діяльність, кооперація регіональних туроператорів та підприємців сфери гастрономії.

Доведено, що регіони України мають є потужний потенціал для розвитку гастрономічного туризму.

У другому розділі **«АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА «СЕЛЕЗНЬОВ ТУР»** надано загальну характеристику підприємства. Проведено аналіз фінансово-господарської діяльності. Розглянуто організаційну систему управління. Визначено, що на туристичному підприємстві «Селезньов Тур» сформована організаційна структура управління. На підприємстві працює виключно кваліфікований персонал з широким арсеналом знань та навичок. Відсоток фонду оплати праці штатних працівників в 2020 році складає 18,8%, що значно менше минулого року на 81,2%. Фонд основної заробітної плати також в 2020 році в порівнянні з 2019 роком знизився на 77,9%. На підприємстві «Селезньов Тур» існує система мотивації співробітників за допомогою бонусів і преміальних виплат, рекламних або заохочувальних турів. Фахівці туристичного підприємства мають додаткові сертифікати тренінгів з підвищення кваліфікації. На основі SWOT – аналізу визначено умови розвитку послуг гастрономічного туризму.

У третьому розділі **«РОЗРОБКА ЗАХОДІВ ЩОДО АКТИВІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА «СЕЛЕЗНЬОВ ТУР» В СФЕРІ ПОСЛУГ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ** розроблено заходи щодо кооперації туристичного підприємства «Селезньов Тур» з партнерами та постачальниками послуг на ринку гастрономічного туризму, яка дозволяє врахувати особливості ринку і механізм підтримки взаємин між партнерами та учасниками проекту еногастрономічного туризму «Дороги вина та смаку Придунайської Бесарабії». Обґрунтовано прогностичний розрахунок економічної ефективності витрат на впровадження заходів щодо цифрового оновлення сайту «Селезньов тур» з урахуванням розвитку діяльності на ринку послуг гастрономічного туризму. Прогнозований термін окупності – 120 днів. Впровадження в діяльність підприємства інструментів діджиталізації надає можливість задіяти таргетовану рекламу у соціальних мережах.

ВИСНОВКИ

Гастрономічний потенціал туристичного регіону може стати брендом дестинації, його візитівкою. Важливим є правильний вибір напрямів розвитку гастрономічного туризму, які сформують туристичний потік та привабливість гастрономічних локацій. У кваліфікаційній роботі запропоновано шляхи удосконалення діяльності туристичного підприємства «Селезньов Тур» в сфері послуг гастрономічного туризму.

1. В роботі визначено, що туристичні підприємства повинні спиратися на нові механізми господарювання, ефективні організаційно-управлінські структури, економічну свободу виробників туристичних послуг, що в умовах вільної конкуренції забезпечить насичення ринку високоякісними послугами гастрономічного туризму, підвищення конкурентоспроможності послуг суб'єктів туристичного бізнесу регіонів.

2. За результатами дослідження наукової літератури, світового та регіонального досвіду можна зробити висновок, що особливістю розвитку

туристичного бізнесу на сучасному етапі є набуття ним нових трендів гастрономічних подорожей та форм організації програм перебування туризму відповідно до зростаючих потреб туристів, ефективного використання природного, соціально-економічного та історико-культурного потенціалу території, а також досягнення необхідного рівня сталого розвитку туризму. Але існують вагомі перешкоди для розвитку даного напрямку туризму, а саме: відсутність сприятливого нормативно-правового та інформаційного забезпечення розвитку гастрономічного туризму, державної підтримки підприємництва у сфері рекреації та туризму, слабка комунікаційна діяльність, кооперація регіональних туроператорів та підприємців сфери гастрономії.

3. Визначено, що на туристичному підприємстві «Селезньов Тур» сформована організаційна структура управління. На підприємстві працює виключно кваліфікований персонал з широким арсеналом знань та навичок. Відсоток фонду оплати праці штатних працівників в 2020 році складає 18,8%, що значно менше минулого року на 81,2%. Фонд основної заробітної плати також в 2020 році в порівнянні з 2019 роком знизився на 77,9%. На підприємстві «Селезньов Тур» існує система мотивації співробітників за допомогою бонусів і преміальних виплат, рекламних або заохочувальних турів. Фахівці туристичного підприємства мають додаткові сертифікати тренінгів з підвищення кваліфікації.

4. За даними проведеного аналізу встановлено, що у 2020 році рентабельність виробничої діяльності становило 15,3%. В порівнянні з попередніми роками вона збільшилася на 2,19%. Також збільшенню піддалася рентабельність продажів на 13,3%, що в порівнянні з 2018 роком збільшилася в 2,05%. На збільшення таких показників впливає зростання явного попиту на країни з відкритими кордонами, наприклад Туреччина або Єгипет, що значно впливає на дохід підприємства. Також на підприємстві надається більше додаткових послуг для клієнтів. Чистий прибуток значно збільшився в 2019 році. В порівнянні з 2018 роком він був більше на 29,7%. Зниження динаміки чистого прибутку можна спостерігати в 2020 році. В порівнянні з 2019 роком він був знижений на 54,7%.

5. За результатами дослідження встановлено, що туристичний оператор «Селезньов Тур» має позитивні позиції на ринку стосовно попиту споживачів. Проведений аналіз витрат на рекламні та маркетингові заходи за 2018-2020 роки, свідчить про зниження загальних витрат на рекламні заходи з 2020 року майже у три разі. За останній рік в порівнянні з минулими роками загальна сума витрат була знижена і склала лише 26,8%, а з них помітно зниження суми витрат на маркетингові заходи, що пов'язано з пандемією. Підприємству необхідно спрямувати зусилля на надання послуг гастрономічного туризму для диверсифікації власного бізнесу на туристичному ринку. Для виявлення факторів внутрішнього і зовнішнього середовища туристичного оператора «Селезньов Тур» проведено SWOT – аналіз щодо перспектив розвитку послуг гастрономічного туризму та підготовки програм обслуговування туристів.

6. В роботі запропоновано логічна послідовність дій в рамках кооперації туристичного підприємства «Селезньов Тур» з партнерами та постачальниками послуг на ринку гастрономічного туризму, яка дозволяє врахувати особливості ринку і механізм підтримки взаємин між партнерами та учасниками проекту еногастрономічного туризму «Дороги вина та смаку Придунайської Бесарабії». Розроблено схема територіально-виробничої кооперації туристичного підприємства «Селезньов Тур» в регіональному проекті еногастрономічного туризму «Дороги вина та смаку Придунайської Бесарабії».

7. Обґрунтовано прогностичний розрахунок економічної ефективності витрат на впровадження заходів щодо цифрового оновлення сайту «Селезньов тур» з урахуванням розвитку діяльності на ринку послуг гастрономічного туризму. Індекс рентабельності, запропонованого проекту складе 5.7, що свідчить про те, що даний проект є рентабельним. Прогнозований термін окупності – 176 днів. Впровадження в діяльність підприємства інструментів діджиталізації надає можливість збирати величезний масив даних про споживачів для формування індивідуальних персоналізованих пропозицій, задіяти таргетовану рекламу у соціальних мережах, сегментовані розсилки і чіткі меседжі для кожної аудиторії споживачів послуг гастрономічного туризму.